

Répási Krisztián

A dzsihadista mozgalom térnyerése a Gázai övezetben

Az elmúlt 5 évben a Gázai övezetből Izrael ellen indított támadások nagy részét nem a Hamasz hajtotta végre, hanem a különböző helyi, al-Káida által inspirált dzsihadista szervezetek. Annak ellenére, hogy mind a Hamasz, mind a dzsihadista csoportok a radikális iszlamista ideológiát vallják magukénak, a Hamasz számára a dzsihadisták több szempontból is fenyegetést jelentenek.

Az elmúlt öt-hat évben több, a Gázai övezetben elkövetett, vagy onnan indított támadás az al-Káida nézeteit magukénak tudó szalafista dzsihadista szervezetek számlájára írható. Ezek az akciók végső soron a Hamaszt tüntetik fel rossz fényben, ugyanis azt a látszatot keltik, hogy az övezetet irányító iszlamista szervezet nem tud gátat szabni az al-Káida térnyerésének. A Hamasz és a szalafista dzsihadisták ideológiájában számos közös pont fellelhető, mégis több szempontból különbözik egymástól a két mozgalom.

Az alábbi írás betekintést nyújt a Gázai övezetben működő dzsihadista csoportok tevékenységébe és a Hamasszal való viszonyukba.

A szalafizmus

A modern értelemben vett szalafizmus az iszlám szunnita szárnyából indult el a 20. század első harmadában. Maga az irányzat válaszként volt értelmezhető a muzulmán világot ért nyugati behatásra, modernizációs kísérletekre, szembehelyezkedvén az uralkodó vallási és világi elittel. Követőik szerint az iszlám hanyatlásnak indult, mert a hívők letértek a helyes útról, és az iszlám közösség csak akkor nyerheti vissza régi erejét, ha ismét

1. ábra. A Gázai övezet térképe
(Forrás: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Gaza_Strip_map2.svg)

rátalál a helyes, ősi útra, ami az első négy kalifának a hitéhez és gyakorlatához való visszatérést követeli meg.

A szalafiták úgy vélik, a modern muszlim tradíciók és gyakorlatok okolhatók az isteni útról való letérésért és az ezzel járó hanyatlásért. Elutasítják a modern civilizáció minden formáját, de a modern technikai vívmányokat átveszik, hiszen ezeket ők is fel tudják használni saját céljaik elérésére.¹ Olivier Roy iszlámkutató szerint a szalafisták elutasítják a kultúrát, a filozófiát és a teológiát. Sokkal fontosabbnak tekintik az írás betűjéhez való ragaszkodást, továbbá az egyéni hitet tartják az igazsághoz vezető közvetlen útnak, a tudósokon és a vallási intézményeken keresztül vezető kerülőút nélkül. Roy úgy véli, hogy a szalafisták inkább kultúraellenesek, mint nyugatellenesek. Számukra haszontalan és felesleges az, ami nem a vallásgyakorlattal és a lelki üdvösségre való törekvéssel függ össze.² Ezen felül intoleránsak az iszlám más irányzataival szemben, ami többek között az éles síita-ellenességben nyilvánul meg.

A 20. század során a fennálló viszonyokkal való konfrontációra épülő szalafizmus tovább radikalizálódott. Ebben nagy szerepet játszottak a Muzulmán Testvériség vezető ideológusának, Szajjid Kutbnak a nézetei. Az ideológus a békés módszerek mellett az erőszakos fellépést is megengedhetőnek tartotta.³ Mérföldkövek az úton című írásában az iszlám forradalom útján történő érvényre juttatása mellett foglalt állást.⁴

Kutb nézetei nagy hatással voltak a későbbi dzsihádisták irányzat létrejöttére. A dzsihádisták –, vagy, ahogy Gilles Kepel fogalmaz: a szalafista dzsihádisták – „... a dzsihád egész világra történő kiterjesztése mellett szállnak síkra, ugyanis az iszlám ellenségei is az egész világra kiterjedő offenzívát folytatnak az iszlám ellen”.⁵

A globális dzsihádisták ideológiai alapjait az Oszama bin Laden mentorának tekintett, palesztin származású Abdullah Azzam fektette le, aki szerint minden egykori muszlim földet vissza kell foglalni, köztük Palesztinát is.⁶

A szalafizmus megjelenése a Gázai övezetben és a Hamasz létrejötte

Az 1967-es háború után a palesztin területeken jelen lévő Muzulmán Testvérek – arra törekedvén, hogy az iszlám mind inkább a mindennapok részévé váljon – célul tűzték ki, hogy minél jobban gyökeret eresszenek a palesztin társadalomban. Politikai stratégiájukat azonban „... nem a dzsihád, vagyis az adott körülmények közt a felszabadító háború, hanem a *da'wa*⁷ elvére támaszkodva építették fel”.⁸

1 Béres János: Napjaink muszlim terrorizmusának gyökerei és visszaszorításának lehetőségei. Doktori (PhD) értekezés. Budapest, 2008. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtudományi Doktori Iskola, p. 26. http://193.224.76.4/download/konyvtar/digitgy/phd/2008/beres_janos.pdf

2 Olivier Roy: A vallások leválása a kultúráról. Magyar Lettre International, 2004. Tél, 55. szám. <http://epa.oszk.hu/00000/00012/00039/roy.htm>

3 Béres, uo. p. 31.

4 Rostoványi Zsolt: Az iszlám világ és a Nyugat. Budapest, 2004. Corvina, p. 120.

5 Rostoványi, uo. p. 95.

6 Béres, uo.: p. 33.

7 prédikálás, térítés

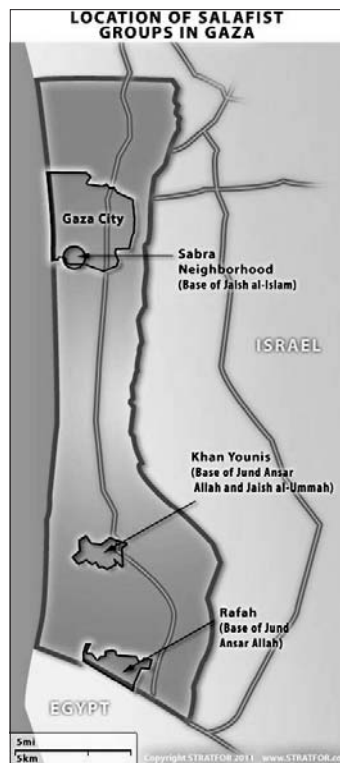
8 Gazdik Gyula: A palesztin iszlámista szervezetek története az 1980-as évek végéig. Kül-Világ, 2007/2., p.10. <http://www.kul-vilag.hu/2007/02/gazdik.pdf>

A „hatnapos háborút” követő húsz évben a Testvérek ideológiailag elkötelezett diákszervezeteiket hoztak létre, óvodákat, iskolákat, mecseteket építettek, egészségügyi hálózatot, jótékonyági civil szerveződésekkel alakítottak ki, nagy figyelmet fordítva a vallásos oktatásra.⁹ A megszállt területeken a Testvérek által közvetített vallásos ideológia időközben nacionalista elemekkel bővült, amelynek első képviselője a palesztin Iszlám Dzsihad volt. 1988-ban, az első intifáda kitörésekkor, a palesztin Muzulmán Testvérek nagy tekintélyű vezetői, köztük Ahmed Jaszin és Mahmoud Zahar, az anyaservezetük által kialakított infrastruktúrán létrehozták saját szervezetüket, a Hamaszt.

A Hamasz ideológiáját az iszlámból meríti, nézeteikben fontos szerepet játszik a nacionalizmus is, de csak a vallásnak alárendelve. A szervezet Chartája Palesztina területét iszlám földnek nevezi. Annak felszabadítását fegyveres úton tartja lehetségesnek, átengedését pedig egyenértékűnek tartja a vallásos értékekről való lemondással.¹⁰ A szekuláris berendezkedést nem tartja elfogadhatónak, mert a jövőbeni palesztin államnak iszlám alapokon kell nyugodnia. 1993 után a Hamasz némileg módosította programját: „átmeneti megoldásként elfogadta, hogy a korábbi mandátumterület egésze helyett az 1967-ben megszállt régiók kerüljenek palesztin ellenőrzés alá”.¹¹

A szalafista ideológia népszerűvé válása ugyancsak a „hatnapos háborút” utáni időszakra tehető. Széles körű elterjedésében közrejátszott egyrészt a szaúdi egyetemeken tanuló, majd később a Gázai övezetbe és a Nyugati Partra (Ciszjordánia) hazatérő palesztin fiatalok aktivitása, másrészt az 1979-es iráni forradalom sikere.¹²

Mint láthatjuk, az iszlamizmus egyáltalán nem homogén formában van jelen a megszállt területeken. Egyrészt jelen van a palesztin Iszlám Dzsihad szervezete,¹³ és a Muzulmán Testvérekből kiváló Hamasz, amelyek ideológiájukban vegyítik a vallásosságot és a nacionalizmust. Másrészt ott találjuk azokat a – Hamasszal sok

2. ábra. A Gázai övezetben működő szalafista dzsihadista csoportok működési területe
(Forrás: <http://www.stratfor.com>)

9 Gazdik, uo. p. 11.

10 Gazdik, uo. p. 16.

11 Gazdik, uo. p. 18.

12 Yoram Cohen–Matthew Levitt–Becca Wasser: Deterred but Determined. The Washington Institute for Near East Policy, January 2010, p. 8. <http://www.washingtoninstitute.org/pubPDFs/PolicyFocus%2099.pdf>

13 A Palesztin Iszlám Dzsihad nem képezi az elemzés tárgyát, ezért a továbbiakban nem ejtünk róla szót.

mindenben egyet nem értő – szalafista csoportokat, amelyeknek nagy többsége kizárólag a tanításra és a missziós tevékenységre koncentrált, kisebb részük, a dzsihadisták azonban a fegyveres harcot tekintik fő feladatuknak.¹⁴ Ez utóbbiak a Gázai övezetben építették ki bázisukat.

A dzsihadisták előretörése

A dzsihadisták megjelenése és megerősödése a közelmúlt eseményeinek terméke és három fontos dátumhoz köthető. Az izraeli csapatok Gázából történő 2005-ös kivonulása nemcsak a Hamasz megerősödését hozta magával, hanem ekkoriban alakultak meg az első dzsihadista csoportok is. A Hamasz 2007-es gázai hatalomátvétele nagy lökést adott a mozgalomnak, kormányra kerülésük után rövid idő alatt számos kisebb-nagyobb dzsihadista szervezet jött létre. A harmadik fontos esemény a 2008. decembere és 2009. januárja között lezajló izraeli katonai beavatkozáshoz, az Öntött Ólom Hadművelethez kötődik. A radikális palesztinok vereségként fogták fel az Izraellel kötött tűzszünetet, élesen bírálva, megalkuvónak nevezve a Hamaszt. A non-konformista dzsihadisták legitimitása megerősödött, soraik számos új belépővel bővült, köztük sok volt az egykori Hamasz- és Fatah-tag is.

A szalafista dzsihadisták több szempontból is ellenzik a Hamasz által képviselt irányvonalat. Benedetta Berti szerint egyrészt a dzsihadisták a zsidó állam elleni harcot nem nacionalista kontextusba helyezik, hanem „a hitetlenek” elleni globális dzsihad részeként fogják fel, átvéve ezzel az al-Káida retorikáját. Másrészt minden rendelkezésre álló eszközzel be akarják vezetni a sariát, ha kell, erőszakkal, amitől viszont a Hamasz erősen ódzkodik. Ezen felül a dzsihadisták elutasítják az együttműködést a palesztinhoz hasonló nem saria alapú politikai rendszerekkel. Ebből kifolyólag már azért is kritizálják a Hamaszt, mert egyáltalán indult a 2006-os palesztin választásokon.¹⁵

A főbb dzsihadista csoportok

A Jund Ansar Allah

2009. augusztus 14-én, a pénteki ima után a Jund Ansar Allah 100 fegyverese elfoglalta az Ibn Taymiyyah mecsetet és a szervezet szellemi vezetője, Abd-al-Latif Musa sejk kikiáltotta a Gázai Iszlám Emirátust. A sejk beszédet tartott, amiben elítélte a Hamaszt, azzal vádolva azt, hogy nem követi az iszlám utat és világi hatalom módjára viselkedik.

Másnap a Hamasz megostromolta a mecsetet és a csoport rejtékhelyét. A támadás a Hamasz győzelmével zárult. A tűzharcban huszonketten haltak meg, köztük Musa, a csoport katonai vezetője, Khaled Banat, valamint Muhammad al-Sahamali (Abu Jibril), a Hamasz katonai szárnyának vezetője.¹⁶

14 Cohen – Levitt – Wasser, uo. p. 8.

15 Benedetta Berti: Salafi-Jihadi Activism in Gaza. Combating Terrorism Center, 3 May 2010. <http://www.ctc.usma.edu/posts/salafi-jihadi-activism-in-gaza-mapping-the-threat>

16 Csete Zsolt: Hamasz versus Jund Ansar Allah. Biztonságpolitika.hu, 2009. augusztus 29. http://www.biztonsagpolitika.hu/?id=16&aid=776&title=Hamasz_versus_Jund_Ansar_Allah

A Jund Ansar Allah a feltörekvőben lévő szalafista csoportok egyike. A szervezet, amihez több, egykoron a Hamasz soraiban szolgáló fegyveres is csatlakozott, 2008 novemberében alakult meg Rafahban.¹⁷ Első figyelemfelkeltő, ám egyben kudarcot valló akciójukat 2009. június 8-án hajtották végre. A támadás során a csoport néhány tagja lóháton, robbanómellényt viselve ostromolta meg a karni határátkelőhelyet,¹⁸ míg a többiek a közeli Nahal Oz üzemanyag töltőállomásnál próbálták meg robbanószerkezeteket elhelyezni.¹⁹ A szimultán akciónak azonban az izraeli biztonsági erők még idejében véget vetettek.

A Jund Ansar Allah működési területe Rafah és Khan Yunis környékén koncentrálódik, tagságuk körülbelül 500 főt számlál. Vezetőik elvesztését hamar kiheverték, néhány hónappal később már rakétatámadásokat hajtottak végre Izrael ellen.²⁰

A Jaish al-Islam

A Jaish al-Islamot a Népi Ellenállási Bizottságokból²¹ kilépett Mumtaz Dughmush hozta létre 2004-ben.²²

A több mint öt éven át fogságban tartott Gilad Shalit tizedest a Jaish al-Islam és a Hamasz közösen végrehajtott akciója során rabolták el 2006. június 25-én. A Hamasszal fenntartott jó kapcsolatok azonban hamar megromlottak.

A dzsihadista szervezet 2006. augusztus 14-én elrabolta Steve Centannit, a Fox újságíróját és Olaf Wiig operatőrt, azt követelve, hogy az Egyesült Államok 72 órán belül bocsássa szabadon az összes amerikai börtönben lévő muszlimot. Centanniékát végül két hét múlva engedték el, miután arra kényszerítették őket, hogy térjenek át az iszlámra.²³

2007. március 12-én Alan Johnston, brit újságíró esett a Jaish al-Islamnak fogságába. Szabadon bocsátásáért cserébe azt követelték, hogy Nagy-Britannia engedje el a korábban letartóztatott, szélsőséges nézeteiről ismert papot, Abu Qatadát.²⁴ Johnston csak hosszas alkudozás után július 4-én nyerte vissza szabadságát. Állítólag a Hamasz megfenyegette a dzsihadista szervezetet, hogy „levadászák és megölik őket”, ha nem engedik el Johnstont.²⁵ Ezek után Dughmushéknak a helyi keresztény

17 A Jund Ansar Allah katonai vezetője, Khaled Banat is a Hamasznál kezdte a pályafutását, de az Izraellel történő, 2009 elején kötött tűzszünet után átállt a szalafitákhoz (lásd Cohen – Levitt – Wasser, p. 22.).

18 Profile: Jund Ansar Allah. BBC, 15 August 2009. http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/8203239.stm

19 Cohen – Levitt – Wasser, p. 23.

20 Berti, uo.

21 Azokat a palesztin szervezeteket tömöríti, amelyek ellenzik a Fatah és a zsidó állam közeledését. 2000-ben hozták létre a Fatah fiatalabb generációjához tartozó Tanzim és az Al-Aksza Mártírjainak Brigádjának tagjai. Az „egységfronthoz” többek között volt Hamasz-fegyveresek is csatlakoztak.

22 Hamas steps up its struggle against the global jihad-affiliated networks trying to challenge its control of the Gaza Strip. The Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Center, 1 September 2009, p. 33. http://www.terrorism-info.org.il/malam_multimedia/English/eng_n/pdf/hamas_e080.pdf

23 Cohen – Levitt – Wasser, p. 18.

24 Berti, uo.

25 Tim McGirk: Hamas' Next Move. Time, 5 July 2007.

<http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,1640378,00.html>

közösség került a célkeresztjükbe és 2008 februárjában felrobbantották a gázavárosi YMCA-könyvtárat. Közleményükben a támadást azzal indokolták, hogy addig folytatják a harcot, amíg mind a 3000 keresztény el nem hagyja a Gázai övezetet.²⁶

A csoport a szomszédos Egyiptomban is aktív. 2009-ben részt vett az egyiptomi dzsihadistákból álló al-Zeitun sejt tagjainak kiképzésében azért, hogy megöljék Shalom Cohent, Izrael egyiptomi nagykövétét.²⁷ Mindezek mellett azzal vádolják őket, hogy közük volt a 2009. február 22-én, a kairói Khan El Khalili bazárban végrehajtott robbantáshoz is, amiben számos külföldi turista sérült meg, egy francia nő pedig életét veszítette.²⁸

A Jaish al-Islamot nemcsak a Hamasz szeretné semlegesíteni. Az Izraeli Védelmi Erők 2010 novemberében célzott légi csapások során három vezetőjükkel, Mohammed Namammal, Mohammed Yassinnal és Islam Yassinnal végeztek,²⁹ mert hírszerzési információk szerint támadást készítettek elő amerikai és izraeli célpontok ellen.³⁰

2011 során a dzsihadista szervezetet további két, nagyobb volumenű akcióval kapcsolatba hozták. A január 1-jei, kopt keresztények ellen elkövetett alexandriai merénylet után felmerült, hogy a merényletben ők is szerepet vállaltak.³¹ Augusztus 18-án Eilat és Mitzpe Ramon között egy fegyveres csoport tüzet nyitott az arra közlekedő utasokkal teli buszra, ezzel egy időben, nem messze a támadás helyszínétől, az Izrael és Egyiptom közötti biztonsági kerítést építő munkásokra lőttek ágyúval.³² A támadók kiléte bizonytalan, a hírszerző ügynökségek a Népi Ellenállás Bizottságokra és a Jaish al-Islamra gyanakszanak,³³ de egyes elemzésekben az al-Káida lehetséges új fiókszervezetéről, a Sínai-félszigeti al-Káidáról is szó esik.³⁴

A dzsihadisták közül a jövőben valószínűleg a Jaish al-Islam okozza majd a legtöbb problémát a Hamasznak. Egyrészt ugyanis ők alkotják a legjobban felfegyverezett csoportot,³⁵ másrészt a Jaish al-Islam nem csupán egy vallási szélsőségesekből

26 Khaled Abu Toameh: Gunmen destroy Gaza Strip's YMCA library, kidnap guards. The Jerusalem Post, 17 February, 2008. <http://www.jpost.com/MiddleEast/Article.aspx?id=92236>

27 Berti, uo.

28 Exporting terrorism and subversion from the Gaza Strip. The Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Center, 2 February 2011. http://www.terrorism-info.org.il/malam_multimedia/English/eng_n/html/ipc_e165.htm

29 Brothers killed in airstrike on central Gaza City. Ma'an News Agency, 17 November 2010. <http://www.maannews.net/eng/ViewDetails.aspx?ID=334011>

30 Batsheva Sobelman: Security forces target Army of Islam operatives, again. Los Angeles Times, 17 November 2010. <http://latimesblogs.latimes.com/babylonbeyond/2010/11/israel-army-targets-army-of-islam-operatives-again.html>

31 Egypt blames Gaza group for bombing. Al Jazeera, 23 January 2011. <http://english.aljazeera.net/news/middleeast/2011/01/201112311414915283.html>

32 Anshel Pfeffer: Coordinated attacks in south Israel kill 8. Haaretz, 19 August 2011. <http://www.haaretz.com/print-edition/news/coordinated-attacks-in-south-israel-kill-8-1.379428>

33 Eli Lake: Al Qaeda linked in Israeli bus ambush. The Washington Times, 22 August 2011. http://www.washingtontimes.com/news/2011/aug/22/al-qaeda-linked-to-israeli-bus-ambush/?utm_source=RSS_Feed&utm_medium=RSS

34 Robin Simcox: An Emerging Threat: Al-Qaeda In The Sinai Peninsula. Eurasia Review, 31 August 2011. <http://www.eurasiareview.com/31082011-an-emerging-threat-al-qaeda-in-the-sinai-peninsula-analysis/>

35 Hamas steps up its struggle against the global jihad-affiliated networks trying to challenge its control of the Gaza Strip. uo.: p. 33.

álló szervezet, hanem lényegében egy bűnbanda. A csoport vezetői a Dughmush-klánból kerülnek ki, akik aktívan részt vesznek a szervezett bűnözésben is. A Maffiózók című TV-sorozat főszereplőire utalva a Dughmush-klánra Gázaváros Sopranói-ként hivatkoznak,³⁶ és a vallásos ideológia valószínűleg inkább csak álcaként szolgál. Egyes feltételezések szerint a tagok és a szimpatizánsok száma elérheti akár a 15 000-et is,³⁷ bár ennek valóságalapja meglehetősen kétséges.

A Tawhid wal Jihad

A Tawhid wal Jihad egyike a Gázai övezetben lévő legrégebbi szalafista dzsihádisták szervezeteknek. A 2004 környékén megalakult csoport összetétele vegyes: tagságát palesztinok és beduinok alkotják. Terroristáik nemcsak Izraelt és a Hamaszt tekintik ellenségnek, hanem Egyiptomot is. Nézeteik visszatükrözik a beduinok ellenérzését az egyiptomi hadsereg Sínai-félszigeti jelenlétével kapcsolatban, aminek köszönhetően az elmúlt években a határ mindkét oldalán többször is letették a névjegyüket.³⁸ 2006. április 24-én három öngyilkos merénylőjük robbantott az egyiptomi Dahabban, de a 2004-es tabai és a 2005-ös Sharm al-Sheikh-i öngyilkos merényletekért is ők vállalták a felelősséget.³⁹ Feltehetően a beduin jelenlét miatt is a szervezet nemcsak a Gázai övezetet tekinti bázisként, hanem a Sínai-félsziget bizonyos részeit is. Ebből kifolyólag indíthatta a félszigetről 2010 augusztusában az Eilat és az Akabai-öböl elleni, Grad-rakétákkal végrehajtott támadást.⁴⁰

A Tawhid wal Jihad 2011 tavaszán Vittorio Arrigoni, olasz békeaktivista elrablása kapcsán került ismét a figyelem középpontjába. Április 14-én dzsihádisták egy csoportja elrabolta az Öntött Ólom Hadművelet során a Gázai övezetből tudósító és az eseményekről könyvet író Arrigont. Az elrablók azt követelték, hogy a Hamasz engedje szabadon a Tawhid wal Jihad vezetőjét, a márciusban őrizetbe vett Sheikh Hisham Su'idanit, de a tárgyalások megkezdése után nem sokkal az emberrablók végeztek a túsúkkal.⁴¹ A Hamasz néhány nappal később a három elkövető közül kettőt megölt, a harmadikat viszont élve fogta el. Mindannyian a Tawhid wal Jihad

36 Shalit living in a Paradise. Ynet News, 14 September 2008.
<http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3596257,00.html>

37 Cohen – Levitt – Wasser, p. 17.

38 Andrew McGregor: Has Al Qaeda Opened a New Chapter in the Sinai Peninsula? The Jamestown Foundation, 17 August 2011. [http://www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews\[tt_news\]=38332&tx_ttnews\[backPid\]=61&cHash=df897fd9aebd6c0d144b4542ac7116f1](http://www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews[tt_news]=38332&tx_ttnews[backPid]=61&cHash=df897fd9aebd6c0d144b4542ac7116f1)

39 Mohammed Al Shafey: Dahab Bombers Inspired by Al-Qaeda. Asharq Alawsat, 29 April 2006.
<http://www.asharq-e.com/news.asp?section=1&id=4749>

40 Zvi Bar'el: Not everyone sees Hamas' fingerprints on Eilat rocket attack, Haaretz, 6 August 2010.
<http://www.haaretz.com/print-edition/news/analysis-not-everyone-sees-hamas-fingerprints-on-eilat-rocket-attack-1.306286>

41 Matthew Kalman: Activist's murder shakes Hamas's grip on Gaza. The Independent, 16 April 2011.
<http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/activists-murder-shakes-hamass-grip-on-gaza-2268636.html>

soraiba tartoztak, ennek ellenére a szervezet kezdetben tagadta, hogy közük lett volna az aktivista meggyilkolásához.⁴²

Az Ansar al-Sunna és a Jaljalat

A gázai szalafista dzsihadizmust vizsgálva többször is belebotlunk a *Jaljalat* (mennydörgés) szóba. A Jaljalat egy dzsihadra felhívó, iszlamista körökben nagy népszerűségnek örvendő dalnak a címe, de a kifejezést a vallási szélsőséges fegyveresekkel kapcsolatban is használják. Nem egyértelmű azonban, hogy ebben az összefüggésben mit is kell érteni Jaljalat alatt.

Mahmoud Talib, aki gyakran hivatkozik önmagára úgy, mint a Jaljalat vezetője, egy interjú során kijelentette, nincs olyan, hogy Jaljalat.⁴³ Az elmondottak szerint az elnevezést még a kezdeti időkben adták a gázai lakosok a Talib névvel fémjelzett mozgalomnak, de a tagok saját csoportjukat Ansar al-Sunnának nevezik.⁴⁴ Benedetta Berti minden bizonnyal erre alapozva tekinti a Jaljalatot (Ansar al-Sunnát) a kisebb gázai dzsihadista csoportok Mahmoud Talib által összefogott laza szerkezetű hálózatának.⁴⁵ Ezzel szemben a nyugati és az izraeli szakértők vagy csak azokat hívják Jaljalatnak, akik korábban a Hamasz sorait erősítették, ám később kiléptek belőle, hogy csatlakozzanak valamelyik dzsihadista szervezethez, vagy azokat, akik egyszerre tagjai mindkét mozgalomnak. Az International Crisis Group szerint a Hamasz verziója a legelfogadottabb, ők ugyanis következetesen a Gázai övezetben működő összes dzsihadistát Jaljalatnak hívják.⁴⁶

Akármi is húzódjon meg a Jaljalat elnevezés mögött, számos robbantásos akció és merényletkísérlet fűződik a nevékhöz. 2009 augusztusa után több Hamasz-rejtekhelynél robbantottak, mintegy megbosszulva a Jund Ansar Allah vezetőinek megölését. 2009 júniusában az övezetbe látogató Jimmy Carter volt elnök ellen terveztek merényletet, de a Hamasz még idejében hatástalanította a pokolgépeket.⁴⁷ Tony Blair egy hónappal később érkezett volna Gázába, de az őt ért halálos fenyegetések miatt elhalasztották az útját.⁴⁸

42 Avi Issacharoff: Hamas kills 2 suspects during manhunt for murderers of Italian activist in Gaza. Haaretz, 20 April 2011. <http://www.haaretz.com/print-edition/news/hamas-kills-2-suspects-during-manhunt-for-murderers-of-italian-activist-in-gaza-1.356815>

43 Radical Islam in Gaza. International Crisis Group, 29 March 2011, p.17. [http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Israel%20Palestine/104%20Radical%20Islam%20in%20Gaza.ashx](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Israel%20Palestine/104%20Radical%20Islam%20in%20Gaza.ashx)

44 Hamas steps up its struggle against the global jihad-affiliated networks trying to challenge its control of the Gaza Strip. uo. p. 37.

45 Berti, uo.

46 Radical Islam in Gaza. p. 16.

47 Hamas steps up its struggle against the global jihad-affiliated networks trying to challenge its control of the Gaza Strip, p. 40.

48 Hamas steps up its struggle against the global jihad-affiliated networks trying to challenge its control of the Gaza Strip, p. 26.

A jaljalat hálózata, akárcsak a nagyobb dzsihadista szervezetek, többször is robbantottak internet-kávézókban, mert az internetet káros és üldözendő nyugati behatásnak tartják.

Talib, akit 2010 márciusában a Hamasz bebörtönzött, egy ideig tagja volt a Hamasz fegyveres szárnyának, az Ezzedeen Al-Qassam Brigádoknak, majd kilépve onnan, átállt a dzsihadistákhoz.⁴⁹

* * *

A szalafista dzsihadisták pontos száma ismeretlen. A nagyobbak mondható dzsihadista csoportok külön-külön 400–500 fővel rendelkezhetnek, a kisebbek taglétszáma 100–200 fő.

A jaljalat létszámára vonatkozóan még kevesebb adat áll rendelkezésre, mint a nagyobb csoportokkal kapcsolatban, ami a legvadabb feltételezéseknek ad tápot. Cohenék szerint csak a jaljalat fegyveresei akár 7000-en is lehetnek,⁵⁰ míg Jonathan Spyer úgy véli, hogy a szalafista dzsihadisták összlétszáma (ideértve a jaljalatot és a nagyobb szervezeteket) akár az 50 000-et is elérheti.⁵¹ Ám valójában összesen kb. 4-5000 fegyveressel kell számolni.⁵²

Az aktivisták szinte 100%-a palesztin, a külföldi fegyveresek száma elenyésző. Cohenék tanulmánya szerint 30–50 főnél nem lehetnek többen. Egy részük jemeni, de van köztük Franciaországból és Belgiumból érkezett muzulmán is.⁵³ Néhányuk harcolt Irakban az amerikaiak ellen, vagyis mielőtt a Gázai övezetbe jöttek volna, már rendelkeztek harci tapasztalattal.⁵⁴

Az al-Káidával való viszony meglehetősen egyoldalú. Bár a dzsihadisták magukévá tették az ideológiájukat, azonban az al-Káida tartózkodóan viselkedik velük kapcsolatban. Bin Laden hálózatának ugyanis nemcsak a megalkuvónak tartott Hamasszal, hanem a gázai dzsihadistákkal szemben is vannak fenntartásaik (Dughmusht például ők is bűnözőnek tekintik). Feltehetően az al-Káida csak akkor fogja gázai elvbarátaikat elismerni, ha azok ütőképes szervezetté, vagy szervezettekké nővik ki magukat, továbbá nemcsak izraeli, hanem nyugati célpontokat is megtámadnak, bizonyítva ezzel az egész világra kiterjedő dzsihad iránti elkötelezettségüket.⁵⁵

49 Berti, uo.

50 Cohen – Levitt – Wasser, p. 12.

51 Jonathan Spyer: Al-Qaeda-style Islamism comes to Gaza. The Jerusalem Post, 19 August 2009. <http://www.jpost.com/MiddleEast/Article.aspx?id=152338>

52 Daniel Williams: Salafism: A New Threat to Hamas. The New York Times, 27 October 2009. <http://www.nytimes.com/2009/10/28/world/middleeast/28iht-letter.html>

53 Cohen – Levitt – Wasser, p. 2.

54 Amos Harel: Terrorists who fought U.S. in Iraq make way to Gaza. Haaretz, 11 August 2009.

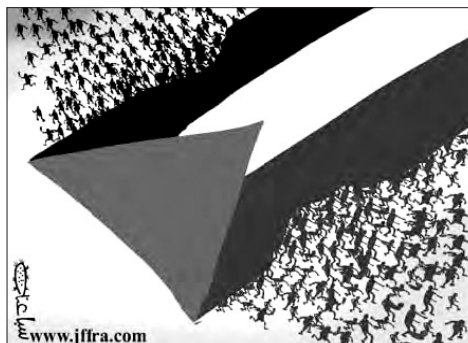
<http://www.haaretz.com/print-edition/news/terrorists-who-fought-u-s-in-iraq-make-way-to-gaza-1.281756>

55 Cohen – Levitt – Wasser, p. 3.

A Hamasz kötéltnca

A 2005-ös izraeli kivonulás után a Hamasz tudatosan biztosított egyre nagyobb teret a dzsihádistáknak azzal, hogy egyrészt megtúrta őket, másrészt több közös akciót bonyolított le velük (ilyen volt Shalit tizedes elrablása is). Ugyanakkor, ha érdeke úgy kívánta, minden további nélkül a dzsihádistákkal riogatta tárgyalópartnereit: mielőtt átvette volna a kormányzást a Gázai övezetben, a Hamasz Damaszkuszban élő vezetője, Khalid Meshaal az egyiptomiakkal folyó tárgyalások során azt mondta nekik, hogy ha a Hamasz elveszíti az ellenőrzést Gáza felett, akkor az al-Káida lesz a szomszédjuk. Meshaal azt sulykolta az egyiptomiakra, hogy csak a Hamasz tudja biztosítani a rendet Gázában, féken tartva a dzsihádistákat, biztosítva a határok védelmét.⁵⁶ A Hamasz ily módon próbálta semlegesíteni Egyiptomot, mielőtt végső csapást mér a Fatahra. Tegyük hozzá, a Hamasz kormányra kerülése óta a megelőző évek tabai, Sharm al-Sheikh-i és dahabi robbantásaiért felelős Tawhid wal Jihad nem követett el merényletet a szomszédos arab országban.

A Hamasz és a dzsihádisták viszonya ma már távolról sem felhőtlen, de a kormányzó iszlamisták bizonyos értelemben véve csapdában vannak. Nem tehetik meg azt, hogy túl keményen lépjenek fel muszlim testvéreikkel szemben, ugyanakkor nem engedhetik meg azt sem, hogy a dzsihádisták a fejükre nőjenek. A Hamasz többféle módon próbálja megőrizni az övezet feletti irányítást, nyomást gyakorolva a dzsihádistákra. Ennek egyik módja, hogy őrizetbe veszi a veszélyesnek ítélt dzsihádistákat, köztük Mahmoud Talib önjelölt jaljalat-vezetőt és az itt nem tárgyalt Jaish al-Umma első emberét, Abu Hafsz al-Maqdisit. Ha pedig nincs más lehetőség, akkor megöli őket, mint a Jund Ansar Allah szellemi és katonai vezetőjét. A másik módszer: a Hamasz elkobozza a dzsihádisták fegyvereit, rakétáit, és ezáltal azt is megelőzi, hogy az al-Káida követői rakétákat lőjenek ki Izraelre, ami válaszcspást provokálna ki a zsidó állam részéről. Végül pedig a kormányzó iszlamisták megfigyelik a dzsihádisták szónokok által látogatott mecseteket – ilyen például az Ibn Taymiyyah mecset Khan Yunisban, az al-Sahabah mecset Gázaváros Daraj nevű negyedében és az al-Albani mecset a Jabalya menekült-táborban⁵⁷ –, és ha szükségét érzik, akkor

3. ábra. Szakadás a Hamasz és a dzsihádisták között

(Forrás:

http://www.jffra.com/Sabaaneh/Jfra_control_panel/Upload/12909.jpg)

⁵⁶ Rafid Fathil Ali: Al-Qaeda's Palestinian Inroads. The Jamestown Foundation, 17 April 2008. [http://www.jamestown.org/programs/gta/single/?tx_ttnews\[tt_news\]=4864&tx_ttnews\[backPid\]=167&no_cache=1](http://www.jamestown.org/programs/gta/single/?tx_ttnews[tt_news]=4864&tx_ttnews[backPid]=167&no_cache=1)

⁵⁷ Spyer, uo.

bezárják azokat.⁵⁸ De a Hamasz finomabb módszerekkel is próbálkozik: az International Crisis Group jelentésében olvasható, hogy az elfogott dzsihadistákat pszichológusok és papok segítségével igyekeznek „jobb belátásra téríteni”.⁵⁹

Az Öntött Ólom Hadművelet után a Hamasz vezetőinek jelentős presztízsveszteséggel kellett szembenéznük a dzsihadisták és a velük szimpatizáló, az Izrael elleni nyílt, fegyveres harcot a végsőig folytató Hamasz-tagok körében. Ennek hatására 2009 januárját követően a dzsihadista szervezetek felbátorodtak és aktivitásuk a korábbiakhoz képest jelentősen megnőtt, egyre nyíltabban támadták mind szavakban, mind tettekben a Hamaszt és Izraelt. A Jund Ansar Allah viszont túllépett egy határt azzal, hogy kikiáltotta a Gázai Iszlám Emirátust.

A Hamasz szempontjából mindez nemcsak azért jelenthetett hatalmas fenyegetést, mert megjósolhatatlan volt az, hogy a nyílt konfrontációval a dzsihadisták mekkora tömegeket lesznek képesek megmozgatni a Hamasz ellenében, hanem azért is, mert a Hamasz szeretne a külfölddel jó kapcsolatot fenntartani, így nem engedhette meg, hogy az övezet az al-Káida követőinek fészkevé váljon.

A Hamasz ugyan megpróbálja a maga módján „iszlamizálni” a közéletet, de a szervezet vezetői egyben másfél millió gázai lakosért is felelősek, emiatt pragmatistábbnak kell lenniük, még akkor is, ha a zsidó állammal (ideiglenesen) tűzszünetet kell kötniük.⁶⁰ Hasonlóképpen a külföld nyomására, illetve a gázaiak többségének tiltakozása miatt nem akarják sietve bevezetni a saríát sem, annak ellenére, hogy számos Hamasz-tisztségviselő ezt jó szemmel nézné.⁶¹

A Hamasz mindenesetre megtűri a dzsihadistákat, ami annyit jelent, hogy kerül a nyílt konfrontációt és igyekeznek párbeszéd folytatni velük. De a tolerancia csak addig tart, amíg nem veszélyeztetik a Hamasz Gázában elfoglalt pozícióját, valamint a Nyugattal folyó tárgyalásait. Mindazonáltal a 2011. augusztusi, izraeli utasokat szállító busz elleni támadás, valamint az olasz békeaktivista, Arrigoni meggyilkolása felvetik annak kérdését, hogy a Hamasz valójában mennyire tudja korlátozni ezeket a szervezeteket.

Konklúzió

A számos merénylet ellenére a Gázai övezetben működő szalafista dzsihadisták jelen pillanatban elhanyagolható veszélyt jelentenek a térségre nézve. Szervezeteik laza szerkezetűek, fragmentáltak, továbbá – a jaljalatot alkotó apró csoportokat leszámítva – nem működnek együtt. A fegyverarzenáljukat és kiképzettségüket tekintve nem tudnak komolyabb akciókat végrehajtani (ez alól talán egyedül a Mumtaz Dughmush vezette Jaish al-Islam képez kivételt). Mindazonáltal a jövőben a dzsihadisták ideológiai szempontból állandó kihívást jelentenek majd a Hamasznak.

58 Hamas steps up its struggle against the global jihad-affiliated networks trying to challenge its controll of the Gaza Strip. p. 28.

59 Radical Islam in Gaza, p. 21.

60 Hamas steps up its struggle against the global jihad-affiliated networks trying to challenge its controll of the Gaza Strip, p. 27.

61 Radical Islam in Gaza, p. 26.

Mereven ellenezni fogják ugyanis az Izraellel és a Fatahhal való együttműködés minden formáját. Ezért a kormányzó iszlamistáknak továbbra is egyensúlyozniuk kell annak érdekében, hogy egyrészt megőrizzék támogatottságukat a gázaiak körében, másrészt, hogy a Nyugat szemében az eddigieknél kedvezőbb színben tűnjenek fel.

IRODALOMJEGYZÉK

- Ali, Rafid Fathil: Al-Qaeda's Palestinian Inroads. The Jamestown Foundation, 17 April 2008.
[http://www.jamestown.org/programs/gta/single/?tx_ttnews\[tt_news\]=4864&tx_ttnews\[backPid\]=167&no_cache=1](http://www.jamestown.org/programs/gta/single/?tx_ttnews[tt_news]=4864&tx_ttnews[backPid]=167&no_cache=1)
- Bar'el, Zvi: Not everyone sees Hamas' fingerprints on Eilat rocket attack. Haaretz, 6 August 2010.
<http://www.haaretz.com/print-edition/news/analysis-not-everyone-sees-hamas-fingerprints-on-eilat-rocket-attack-1.306286>
- Berti, Benedetta: Salafi-Jihadi Activism in Gaza. Combating Terrorism Center, 3 May 2010.
<http://www.ctc.usma.edu/posts/salafi-jihadi-activism-in-gaza-mapping-the-threat>
- Béres János: Napjaink muszlim terrorizmusának gyökerei és visszaszorításának lehetőségei. Doktori (PhD) értekezés. Budapest, 2008. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtudományi Doktori Iskola., http://193.224.76.4/download/konyvtar/digitgy/phd/2008/beres_janos.pdf
- Cohen, Yoram – Levitt, Matthew – Wasser, Becca: Deterred but Determined. The Washington Institute for Near East Policy, January 2010.
<http://www.washingtoninstitute.org/pubPDFs/PolicyFocus%2099.pdf>
- Csete Zsolt: Hamasz versus Jund Ansar Allah. Biztonságpolitika.hu, 2009. augusztus 29.
http://www.biztonsagpolitika.hu/?id=16&aid=776&title=Hamasz_versus_Jund_Ansar_Allah
- Gazdik Gyula: A palesztin iszlamista szervezetek története az 1980-as évek végéig. Kül-Világ, 2007/2, pp.1–18.
<http://www.kul-vilag.hu/2007/02/gazdik.pdf>
- Harel, Amos: Terrorists who fought U.S. in Iraq make way to Gaza. Haaretz, 11. August 2009.
<http://www.haaretz.com/print-edition/news/terrorists-who-fought-u-s-in-iraq-make-way-to-gaza-1.281756>
- Issacharoff, Avi: Hamas kills 2 suspects during manhunt for murderers of Italian activist in Gaza. Haaretz, 20. April 2011. <http://www.haaretz.com/print-edition/news/hamas-kills-2-suspects-during-manhunt-for-murderers-of-italian-activist-in-gaza-1.356815>
- Kalman, Matthew: Activist's murder shakes Hamas's grip on Gaza. The Independent, 16. April 2011.
<http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/activists-murder-shakes-hamass-grip-on-gaza-2268636.html>
- Lake, Eli: Al Qaeda linked in Israeli bus ambush. The Washington Times, 22 August 2011.
http://www.washingtontimes.com/news/2011/aug/22/al-qaeda-linked-to-israeli-bus-ambush/?utm_source=RSS_Feed&utm_medium=RSS
- McGirk, Tim: Hamas' Next Move. Time, 5 July 2007.
<http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,1640378,00.html>
- McGregor, Andrew: Has Al Qaeda Opened a New Chapter in the Sinai Peninsula? The Jamestown Foundation, 17 August 2011. [http://www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews\[tt_news\]=38332&tx_ttnews\[backPid\]=61&cHash=df897fd9aebd6c0d144b4542ac7116f1](http://www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews[tt_news]=38332&tx_ttnews[backPid]=61&cHash=df897fd9aebd6c0d144b4542ac7116f1)
- Pfeffer, Anshel: Coordinated attacks in south Israel kill 8. Haaretz, 19 August 2011.
<http://www.haaretz.com/print-edition/news/coordinated-attacks-in-south-israel-kill-8-1.379428>
- Rostoványi Zsolt: Az iszlám világ és a Nyugat. Budapest, 2004. Corvina.
- Roy, Olivier: A vallások leválása a kultúráról. Magyar Lettre International, 2004. Tél, 55. szám.
<http://epa.oszk.hu/00000/00012/00039/roy.htm>
- Shafey, Mohamed Al: Dahab Bombers Inspired by Al-Qaeda. Asharq Alawsat, 29 April 2006.
<http://www.asharq-e.com/news.asp?section=1&id=4749>

- Simcox, Robin: An Emerging Threat: Al-Qaeda In The Sinai Peninsula. *Eurasia Review*, 31 August 2011. <http://www.eurasiareview.com/31082011-an-emerging-threat-al-qaeda-in-the-sinai-peninsula-analysis/>
- Sobelman, Batsheva: Security forces target Army of Islam operatives, again. *Los Angeles Times*, 17 November 2010. <http://latimesblogs.latimes.com/babylonbeyond/2010/11/israel-army-targets-army-of-islam-operatives-again.html>
- Spyer, Jonathan: Al-Qaeda-style Islamism comes to Gaza. *The Jerusalem Post*, 19. August 2009. <http://www.jpost.com/MiddleEast/Article.aspx?id=152338>
- Toameh, Khaled Abu: Gunmen destroy Gaza Strip's YMCA library, kidnap guards. *The Jerusalem Post*, 17 February 2008. <http://www.jpost.com/MiddleEast/Article.aspx?id=92236>
- Williams, Daniel: Salafism: A New Threat to Hamas. *The New York Times*, 27 October 2009. <http://www.nytimes.com/2009/10/28/world/middleeast/28iht-letter.html>
- Brothers killed in airstrike on central Gaza City. *Ma'an News Agency*, 17 November 2010. <http://www.maannews.net/eng/ViewDetails.aspx?ID=334011>
- Egypt blames Gaza group for bombing. *Al Jazeera*, 23 January 2011. <http://english.aljazeera.net/news/middleeast/2011/01/201112311414915283.html>
- Exporting terrorism and subversion from the Gaza Strip. *The Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Center*, 2 February 2011. http://www.terrorism-info.org.il/malam_multimedia/English/eng_n/html/ipc_e165.htm
- Hamas steps up its struggle against the global jihad-affiliated networks trying to challenge its control of the Gaza Strip. *The Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Center*, 1 September 2009, p. 33. http://www.terrorism-info.org.il/malam_multimedia/English/eng_n/pdf/hamas_e080.pdf
- Profile: Jund Ansar Allah. *BBC*, 15 August 2009. http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/8203239.stm
- Radical Islam in Gaza. *International Crisis Group*, 29 March 2011. <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Israel%20Palestine/104%20Radical%20Islam%20in%20Gaza.ashx>
- Shalit living in a Paradise. *Ynet News*, 14 September 2008. <http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3596257,00.html>